

ZPRAVODAJ

PRACHATICKÉHO MUZEA
4/2012

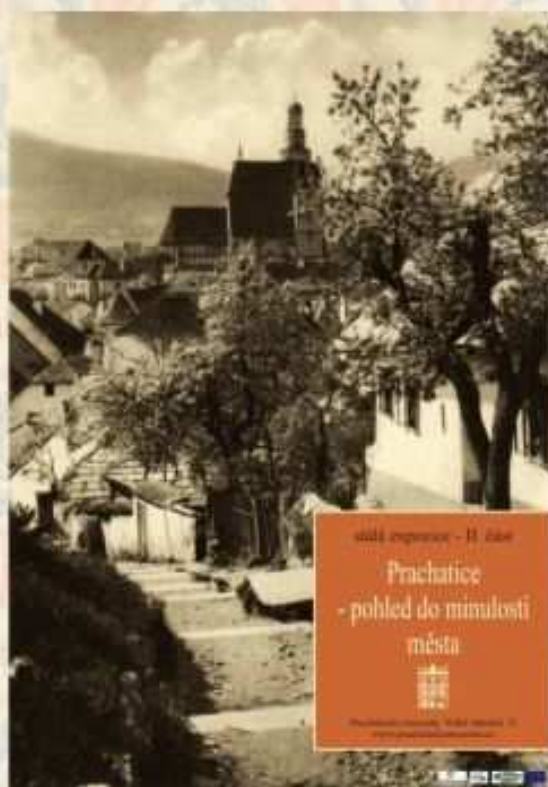
Zima 2012

VÝSTAVY:

HLAVNÍ BUDOVA - Velké náměstí 13

26. října - Prachatice - pohled do minulosti města
2. část nové stálé expozice

8. listopadu - Opomíjený symbol Vánoc
Sto let stojánků na stromeček

Expozice “Prachatice - pohled do minulosti města”

Nová expozice má dvě části. První seznamuje návštěvníky s historií Prachatic do poloviny 19. století, druhá připomíná významné historické události do konce 20. století.

V první části je řada artefaktů prachatické proveniencí (obraz Literátského bratrstva, bočnice renesančních lavic z kostela sv. Jakuba, terče prachatických ostroštelců), nechybí figurální výjev Vypláčení žoldu Pasovským Petrem Vokem. Zaujmou i předměty zapůjčené z Vyšehradské kapituly, která byla prvním majitelem Prachatic.

Retro domácnost - poklady, které možná ještě máte doma

V druhé části jsou na dvanácti panelech pojednány základní kapitoly z novodobé historie Prachatic, jeden figurální výjev připomíná zašlou slávu Lázní svaté Markéty, druhý je připomínkou existence českého gymnázia za první republiky. Ve vitrínách jsou pak předměty každodenní potřeby, ale i výrobky prachatických závodů z druhé poloviny minulého století.

Řemesla - naučný cyklus

Ve dnech 17. a 18. září se uskutečnil další program pro žáky prachatických škol v cyklu Řemesla. Po jarním programu, věnovanému košíkářství, pletení pomlázek s mistry košíkáři bylo tentokrát tématem řezbářství. Řezbářka Dana Nachlingerová žáky zasvětila do tajů tohoto uměleckého řemesla, které se dnes právem těší nové vlně zájmu. S historií práce se dřevem, zvláště v našem šumavském regionu, seznámila přítomné Mgr. Eva Nováková. Na přípravě programu se podíleli také další odborní pracovníci muzea. Zajímavou součástí programu se staly dřevěné exponáty z muzejních depozitářů, dokládající způsob života našich předků, jejich zručnost, talent a cit pro krásu. Obohacením bylo zhlédnutí řezbářských děl prachatického umělce Josefa Chwaly z muzejní sbírky insitního umění.

Opomíjený symbol Vánoc Sto let stojánků na stromeček

Bez vánočního stromečku si dnes dovede představit Vánoce asi málokdo. Možná i Vy máte svoji oblíbenou fotografii z dětství, na které září Vaše dětské oči stejně intenzivně jako svíčky na nazdobeném stromečku. Při pohledu na ni si vybavíte svoje oblíbené ozdoby nebo sladkosti, které jste ze stromku tajně ujídali. Možná jsou na fotografii vidět i dárky pod stromečkem a Vy můžete zavzpomínat,

Je libo jeleny, králíčky nebo trpaslíky?

z čehože jste tenkrát měli takovou radost. Co však zůstává většinou skryto je samozřejmá a nepostradatelná součást stromečku - vánoční stojánek. Bez něj by to přece nebylo ono a jistěže Vy si ten Váš vybavíte i bez fotografie. Budoucím generacím ale zůstane jeho podoba tajemstvím...

Nové tvary i materiály v bruselském stylu

Opomíjený symbol Vánoc. To je název vánoční výstavy Prachatického muzea, která by ráda alespoň nahlédla do stoleté historie vánočních stojánků. Uvidíte, z jakých materiálů se stojánky vyráběly, jaké mohly mít barvy, jaké tvary. Budete moci obdivovat i takovou sběratelskou lahůdku, jakou je mechanický hrací stojánek z počátku století, který nám laskavě zapůjčilo Západočeské muzeum v Plzni. Nebo se pobavíte pohledem na trpaslíky odpočívající u muchomůrky, neboť i to je jedna z podob vánočních stojánků 20. století. Možná z nich na Vás dýchne vůně dětství, a když ne, určitě Vás ovane alespoň vůně Vánoc.

Perla v podobě hracího stojánku
firmy J. C. Eckhardta

Duch Vánoc v Prachatickém muzeu

Nové komunální symboly v okrese Prachatice - 8

Svatá Máří

Znak

V modro-stříbrně kosmo děleném štítě vpravo stříbrný kostel s červenou střechou, s věží po pravé straně, zakončenou černou makovicí s křížem. Ve věži tři obdélná okna, v lodi tři gotická okna, mezi prvním a druhým otevřený vchod s lomeným obloukem a otevřenými stříbrnými vraty s černým kováním.

Vlajka

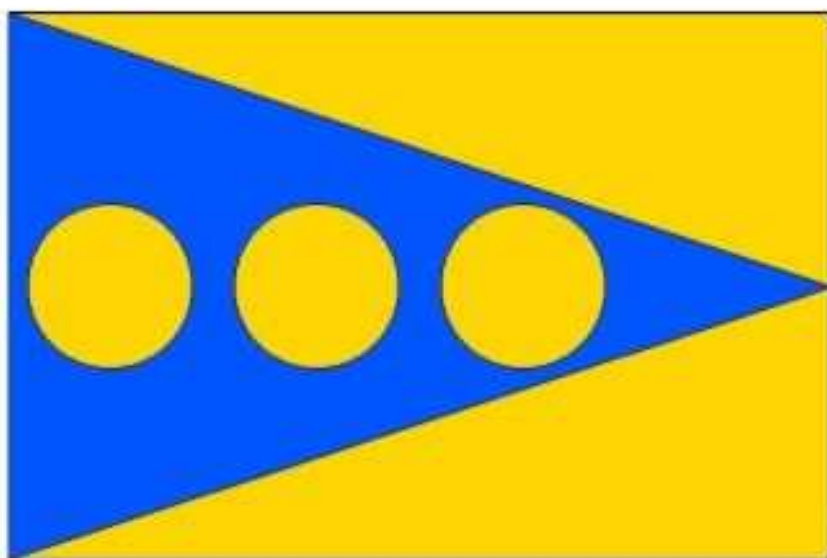
Modrý list s bílým žerďovým klínem s vrcholem na vlajícím okraji se třemi zelenými vykořeněnými smrky, zmenšujícími se k vlajícímu okraji. Poměr šířky k délce listu je 2:3.

Vacov

Znak

V modrém štítě zúžený kůl, provázený vpravo třemi koulemi pod sebou, vlevo berlou, vše zlaté

Vlajka

Žlutý list s modrým žerďovým klínem s vrcholem na vlajícím okraji. V klínu vedle sebe tři žlutá kruhová pole o průměru rovném jedné čtvrtině šířky listu. Poměr šířky k délce listu je 2:3.

Dva významné záchranné archeologické výzkumy na Prachaticku

Prachatice

V roce 2012, kdy slaví Prachatice 700 let od první písemné zmínky, se naskytla unikátní příležitost k ověření stručné zprávy Bedřicha Dubského o existenci osady z raného středověku v místech současné základní školy ve Vodňanské ulici. Při rekonstrukci ulic Mlýnské a Rumpálovy se podařilo prozkoumat zřejmě poslední dosud zachované pozůstatky této osady, neboť její převážná část byla zničena při stavbě základní školy ve 20. letech 20. století a již dříve i při stavbě objektů staré nemocnice. Při záchranném výzkumu bylo získáno nejen značné množství nálezů, ale především cenných informací. Mezi několika tisíci nálezy převažují zlomky nádob, podle kterých můžeme trvání této osady klást do 11.-13. století, s těžištěm ve 12.-13. století. Mezi další zajímavé nálezy patří skleněný kroužek, skleněný korálek, bronzový prstýnek a železný hrot šípů s křídélky. Po tehdejší zástavbě se zachovala řada zahluobených objektů, mezi

Prachatice. Výzkum pozůstatků osady z raného a počátků vrcholného středověku u Vodňanské školy v Prachaticích.

kterými převažují kúlové jámy. Mimořádně cenný je nález částečného otisku srubové stavby a zjištění, že na lokalitě probíhala výroba mastkových přeslenů. Z kulturní vrstvy a zahloubených objektů byly také odebrány vzorky pro archeobotanickou analýzu, která nám přinese důležité poznatky o charakteru vegetace v okolí tehdejší osady a snad i o kulturních plodinách, které její obyvatelé pěstovali v drsné krajině Šumavského podhůří na samém okraji neprostupného pralesa. Po podrobném vyhodnocení výzkumu dostaneme mnohem lepší obraz o tom, jak se na území Starých Prachatic a Prachatic vyvíjelo raně středověké osídlení, které vyústilo ve 13. století ve vznik vrcholně středověkého města.

Mahouš

V červenci 2012 proběhl dozor a záchranný archeologický výzkum na stavbě polní cesty u obce Mahouš. Byly zde zjištěny tři prostorově omezené koncentrace nálezů. Kromě dvou ploch s nálezy z 12.-13. století byla zkoumána i plocha s nálezy z doby laténské a ojediněle z raného středověku. Zde byl prozkoumán také jediný zahloubený objekt. Jednalo se o jednoduchou oválnou a mělkou jámu, která poskytla pouze drobné zlomky laténské keramiky. Výplň však byla promíšena uhlíky a množstvím drobných spálených kostí. Datace bude upřesněna po podrobné analýze získané keramiky, která bohužel není příliš dobře zachovaná. V případě datace do střední doby laténské by se jednalo o jeden z mála jihočeských hrobů. Pokud by to byl hrob pozdně laténský, byl by to unikátní nález v rámci celých Čech, protože hroby tohoto období zatím z našeho území neznáme.

Zlatá bula sicilská

Mezi výročími roku 2012 vyniká 800. jubileum Zlaté buly sicilské, historické písemnosti, která významně spoluvytvářela středověké dějiny českého státu, Římský a sicilský král a budoucí císař Fridrich II. ji vydal 26. září 1212 ve švýcarské Basileji pro českého krále Přemysla Otakara I. a kromě jiných privilegií mu potvrdil dědičný královský titul, čímž stabilizoval postavení přemyslovského českého státu v tehdejší střední Evropě. Čeští panovníci tento titul již několikrát před tím dostali, ale až touto listinou ho po více než stoletém úsilí získali natrvalo. Byl to výsledek dlouhého sepjetí s vrcholnou politikou tehdejší římské říše, nejvýznamnějšího politického a územního útvaru středověkého křesťanstva. Přemyslovci a zvláště Přemysl Otakar I. se v tomto spleťtém prostředí dokázali pohybovat s diplomatickou a podle potřeby i bezskrupulózní obratností a využili i zápasu o římskou korunu mezi vedoucími římskými rody Štaufů a Welfů. Fridrich II. byl Štauf, vůbec nejvýznamnější člen této dynastie a jeden

z nejvýznamnějších panovníků evropského středověku. Vydání Zlaté buly sicilské bylo jedním z prvních politických počínů jeho oslnivé kariéry, stál tehdy na prahu zápasu o římskou korunu a neměl ani pečeť římského panovníka. Proto musel použít pečeť sicilského krále, kterým byl od narození po svém otci císaři Jindřichovi VI. Přemysl Otakar I. na Štaufy vsadil a pro svého syna Václava I. získal dokonce ruku jedné z dcer předešlého štaufského krále Filipa Švábského. Přemyslovci se tak pokrevně spojili s nejmocnější evropskou dynastií a částečně tím lze vysvětlit také nebývalý mocenský vzestup jejich státu za Přemysla Otakara II. po polovině 13. století. Náš “železný a zlatý král” byl totiž po matce Štauf.

Profesor Josef Žemlička relaxuje po úspěšné přednášce u Černého medvěda

Význam Zlaté buly sicilské umocnil v polovině 14. století císař Karel IV., který ve vlastní zlaté bule z roku 1356 ještě zvýraznil zvláštní postavení českého státu v tehdejší Říši. Kolem Zlaté buly sicilské jsou také nejasnosti, které dlouhé generace historiků nedokázaly vyřešit. Ale to u významných středověkých písemností není nic neobvyklého.

Prachatické muzeum připomnělo výročí Zlaté buly sicilské dvěma přednáškami. Historik tohoto muzea František Kubů představil 25. září 2012 osobnost vydavatele této listiny Fridricha II. a náš přední historik, uznávaný odborník na české dějiny 12. a 13. století Josef Žemlička seznámil 16. října 2012 nabitý přednáškový sál našeho muzea s vlastní Zlatou bulou sicilskou.

PUBLIKACE K ZAKOUPENÍ:

ZLATÁ STEZKA - Sborník Prachatického muzea

- ročník 14, 2007 (92,-Kč)
- ročník 15, 2008 (120,-Kč)
- ročník 16, 2009 (140,-Kč)
- ročník 17, 2010 (85,-Kč)
- ročník 18, 2011 (93,-Kč)

ZLATÁ STEZKA 1. Prachatice - státní hranice

- František Kubů, Petr Zavřel (280,-Kč)

ZLATÁ STEZKA 2. Vimperk - státní hranice

- František Kubů, Petr Zavřel (290,-Kč)

ZLATÁ STEZKA 3 Kašperské Hory - státní hranice

- František Kubů, Petr Zavřel (350,-Kč)

PŘÍBĚHY Z PLÁNÍ - Pavel Fencel, Jan Antonín Mager (40,-Kč)

**KLOSTERMANNOVÉ NA ŠUMAVĚ - Jan Antonín Mager, Pavel Fencel
(30,-Kč)**

KAPLE PRACHATICKA POHLEDEM GENEALOGA - J. A. Mager (65,-)

RYTMISTR FRANZ WOLSCHANSKY - J. A. Mager (35,-)

KONTAKT:

Prachatické muzeum

Velké náměstí 13, 383 01 Prachatice

tel.: 388 311 419

E-mail: muzeum@prachatickemuzeum.cz

www.prachatickemuzeum.cz

Zámeček

Zlatá stezka 255, 383 01 Prachatice

tel.: 725 713 397

Zpravodaj Prachatického muzea

Text: odborné oddělení PM

Grafické zpracování, tisk:

Zdenka Oberfalcerová

Vydalo: Prachatické muzeum 2012

Propagační tiskovina - neprodejné

**VUO-155 Josef Krejsa: Horní Záblatí v zimě, olej/plátno
- akvizice v roce 2012 (daroval Ing. Čestmír Jiran)**

Titulní strana: VUP-25 Josef Jungbauer: Narození Páně 1945, dřevorezba